МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 7

Матеріали

Звітної науково-практичної конференції
“Теоретико-методологічні засади та соціальна практика модернізації України: політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми”
м. Київ, МАУП, 29 листопада 2018 р.

IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції”
м. Київ, МАУП, 14 листопада 2018 р.

Міжнародної наукової конференції
“Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку”
м. Київ, МАУП, 7 грудня 2018 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2018

ББК 63.3(4УКР)я43
С76

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 10 від 31.10.18)

Редакційна колегія:
М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП "Видавничий дім "Персонал", 2008 —

С76 Вип. 7: Матеріали. звітн. наук.-практ. конф. "Теоретико-методологічні засади та соціальна практика модернізації України: політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми", 29 листопада 2018 р.; IV Всеукр. наук.-практ. конф. "Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції", 14 листопада 2018 р.; Міжнар. наук. конф. "Сучасні аспекти модернізації освіти в Україні: стан, проблеми, тенденції розвитку", 7 грудня 2018 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2018. — 372 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2018
© ДП "Видавничий дім "Персонал", 2018

Підпалий В. Л.
Окремі проблеми стадії підготовчого судового засідання *144*
Кабанова І. А.
Сучасна класифікація валютних ринків та їх учасники *147*
Найченко А. М., Куртакова Г. О.
Докази в господарському процесі: виникнення та розвиток електронного документа *150*
Шевченко В. С.
Стан законодавства у сфері мовних відносин *155*
Мироненко І. В.
Застосування оперативно-господарських санкцій у сфері капітального будівництва *157*
Бондаренко О. Г.
Використання поліграфа під час розслідування заподіяння тяжких тілесних ушкоджень, що спричинило смерть потерпілого *160*

ЕКОНОМІЧНІ ПИТАННЯ

Романова Л. В.
Маркетинг в епоху постмодернізму: проблеми і перспективи розвитку *163*
Дмитренко Г. А.
Унікальна траєкторія модернізації України в контексті реалізації ідеології еколюдиноцентризму *166*
Сафонова В. Є., Кальна-Дубінюк Т. П.
Використання інформаційно-консультаційних технологій для прийняття науково обґрунтованих рішень *169*
Карбовська Л. О.
Конкуренція, маркетинг і конкурентні переваги *171*
Алієва-Барановська В. М.
Удосконалення стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності України в умовах інтеграційних перетворень *174*
Згалат-Лозинська Л. О.
Інтелектуальний капітал як фактор інноваційного розвитку економіки *177*
Калина А. В.
Причини та наслідки зниження рівня життя населення в Україні *180*
Новальська Н. І.
Застосування сучасних освітніх технологій при викладанні навчальних дисциплін з менеджменту та адміністрування *183*
Тьорло В. О., Мірошниченко В. В.
Модернізація господарства України за принципом зеленої економіки *186*
Бігдаш В. Д.
Виклики та позитивні тренди розвитку страхового ринку України *188*
Чуніхіна Т. С.
Податкова політика: теоретичний аспект *190*

Т. С. ЧУНІХІНА
канд. екон. наук, доц. НН ІМЕФ МАУП

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АПЕКТ

Упродовж XX–XI ст. були застосовані майже всі можливі варіанти структурно-нормативних перетворень в оподаткуванні. Процеси інтеграції та глобалізації, синхронні податкові реформи все більше роблять національні податкові системи схожими одна на одну. При зростаючих вимогах фіскального і соціального характеру до податкових систем настає час задіяти повністю суб'єктивно-мотиваційний фактор у модернізації оподаткування, реалізація якого здійснюється через податкову політику, та адміністративні, організаційні та інформаційні технології.

Ефективна податкова система формується із урахуванням історичного досвіду, особливостей національного господарства, у відповідності до функцій податків та на підставі принципів податкової політики. Вона забезпечує баланс соціальної справедливості та економічної ефективності. Потреба у модернізації існуючої податкової політики України не викликає сумніву. Питання зміни, відповідно, податкової системи, постала особливо гостро. Оскільки, в умовах сучасного кризового періоду забезпечення необхідного рівня доходів і витрат державного бюджету та створення сприятливого для економічного розвитку середовища стають основними завданнями держави.

Тому досі, питання, та окремі аспекти податкової політики, її місце у державному регулюванні сталого економічного розвитку в Україні та за кордоном, розглядали і досліджують в сучасних працях, як українські, так і іноземні вчені – економісти, а саме: З. Варналій, Ю. Іванов, В. Андрущенко, Є. Балацького, О. Василик, Л. Сідельникова, Т. Меркулової, А. Славкової, В. Федосова, Р. Масгрейва, Ф. Кене, У. Петті, А. Сміт, Д.Черних, І. Янжул та ін.. У більшості представників законодавчої та виконавчої влади, наукових і підприємницьких кіл: зокрема О. Амоша та В. Вишневський визнають, що податкове законодавство України побудовано таким чином, що правильно розрахувати податкові зобов'язання практично неможливо [1]. Ще раніше, В. Мунтіян, доходить висновку, що існуюча податкова система негативно впливає на економіку держави, ведучи її по екстенсивному шляху розвитку, не дає можливості збільшити її конкурентоздатність [2].

У розробленому Міністерством фінансів проекті Стратегії реформування податкової політики України чітко зазначається, що "існуюча податкова система недостатньо ефективна, не забезпечує на належному рівні становлення конкурентного середовища, надання йому підтримки та економічного зростання" [3].

Розглядаючи концепції реформування податкової системи України заслужений економіст України О. Мірошниченко стверджує, що, до її основних недоліків відносяться [4, 5, 6]:

- фіскальна спрямованість податкової системи, регулююча функція якої не орієнтована на стале економічне зростання внаслідок значного податкового навантаження на виробництво та недостатньо високий рівень оподаткування використання природних ресурсів;
- складність, неоднорідність та нестабільність, а в деяких випадках – суперечливість нормативно-правової бази оподаткування;

- наявність проблем, пов'язаних із застосуванням спрощеної системи оподаткування, зокрема випадки створення схем уникнення оподаткування та мінімізації податкових зобов'язань, дроблення середніх підприємств з використання спрощеної системи оподаткування;
- значний розмір витрат на адміністрування окремих податків порівняно з доходами бюджету по них;
- недостатня узгодженість та ефективність діяльності Міністерства фінансів, Державної податкової служби, Державної митної служби щодо реалізації державної податкової політики, збирання і акумуляції в державному і місцевих бюджетах податків і зборів;
- нееластичність системи митно-тарифного регулювання, що не дає змоги оперативного регулювання на зміни кон'юнктури світового ринку, торговельних режимів в інших державах та структури вітчизняної економіки;
- недостатня урегульованість питання оподаткування доходів від інтелектуальної власності та незалежної професійної діяльності, що призводить до втрати надходжень податку з доходів фізичних осіб.

Враховуючи вищезазначене, нажаль, недосконаліть податкової системи є слідством недосконалої податкової політики держави. Також, незважаючи на прийняття Податкового кодексу [13], механізм податкового регулювання в Україні залишається недостатньо ефективним і суперечливим.

Вищезазначене, зумовлює, саме, дослідження формування складових інституту податкової політики впливу на розвиток сталої економіки держави. Більше того, розробку ефективної податкової політики по праву визнають фундаментальним випробовування для будь-якої держави. В таблиці 1 схематично відображено процес і складові формування інституту податкової політики [7,9].

Таблиця 1

Формування складових інституту податкової політики

Норми	**Зміст норми визначають на:**	
	загальнотеоретичному рівні	**практичному рівні**
Базисні	Існуюча соціально-економічна модель (формація)	Обрана модель соціально-економічного розвитку
Додаткові	Інститут держави	Функції держави та відповідно рівень централізації доходів
Допоміжні, підтримуючі	Інститут інтересів	Політика доходів у державі
Ціннісні	Фундаментальні принципи оподаткування	Рівень економічної нейтральності оподаткування
Когнітивні	Інститути права, контролю та масово-роз'яснювальної роботи	Положення Податкового кодексу України

Держава повинна гарантувати стабільність основних принципів оподаткування, а механізми та правила їх дії мають бути зафіксовані в єдиному документі – Податковому кодексі України. Безперечно, у ньому повинна бути втілена сутність нової або оновленої податкової політики, яка не просто визначатиме траєкторію розвитку податкових відносин і податкового права, а поєднає тенденції і напрями реформувань у

податковій сфері зі стратегією економічного розвитку країни. І якщо сталося так, що в Україні до цього часу не діє Податковий кодекс України, то логічно, що з набуттям статусу країни з ринковою економікою, така стратегія також повинна зазнати відповідних трансформацій.

Разом з тим про формування нової податкової політики та проголошення чи уточнення її основоположних принципів, які враховують виклики нової реальності, практично не йдеться. Більш того, у запропонованих чисельних концепціях реформування податкової системи словосполучення "податкова політика" взагалі не використовується або розуміється як синонім словосполучень "податкова система", "система оподаткування". Таким чином, йдеться про системну кризу не податкової політики, а податкової системи, яка власне є механізмом реалізації цієї політики.

Отже, створення ефективної системи оподаткування неможливе без теоретично й практично обґрунтованої, зрозумілої для платника податку і працівників податкової служби з технічної і правової точок зору концепції податкової політики. Вона має визначити пріоритети податкових перетворень, будучи органічною частиною державної програми економічних реформувань. Знайти її складові, означає реалізувати ту гармонійну узгодженість стабільності оподаткування з його гнучкістю, яка визначає головні тенденції при побудові будь-якої податкової системи.

Джерела

1. Амоша О. До питання про оцінку рівня податків в Україні / О. Амоша, В. Вишневський // Економіка України. – 2012. – № 8. – С. 15.
2. Мунтіян В. І. Бюджетна політика як чинник економічної безпеки України / В. І. Мунтіян // Проблеми національної безпеки в процесах державотворення:збірник праць. – Т. 1. – К.: КВІЦ, 2014. – С. 273–278.
3. Проект Стратегії реформування податкової системи України / Міністерство фінансів України. – http:// www.minfin.gov.ua
4. Мірошниченко О. Стан та перспективи реформування податкової системи у забезпеченні економічної безпеки України / О. Мірошниченко // Вісник економічної науки України. – 2013. – № 2. – С. 100–105. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Venu_2013_2_27
5. Концепція реформування податкової системи України, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19.02.2007 р. № 56-р // www.rada.gov.ua
6. Про схвалення Концепції реформування податкової системи України Кабінету Міністрів України 2014р www.me.gov.ua/Documents/Download?id=5d8ee277
7. Клейнер Г. Б. Эволюция институциональных систем. – М.: Наука, 2004.
8. Меркулова Т. В. Інституційні основи оподаткування та податкового регулювання економіки. Автореф. дис. доктора екон. наук. – К., 2006.
9. Модернизация экономики и выращивание институтов: В 2 кн. – Кн. 2: Институты: от заимствования к выращиванию. Опыт российских реформ и возможности культивирования институциональных изменений / Кузьминов Я. И., Радаев В. В., Яковлев А. А., Ясин Е. Г.; Отв. ред. Е. Г. Ясин; Гос. ун-т "Высшая школа экономики". – М.: Изд. Дом ГУ ВШЭ, 2005.
10. Онишко С. В. Проблеми та можливості модернізації інституту податкової політики в Україні // Гроші. Фінанси. Кредит. – 2007. – С. 129–137.
11. Онишко С. В. Шляхи досягнення взаємозв'язку між окремими елементами податкової системи // Фінансово-кредитний механізм регулювання економічної стабілізації: Зб. наук. пр. – К.: Ін-т економіки НАН України, 1998. – С. 86–97.
12. Конституція України | від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua
13. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua